

του **Δημήτρη Γρηγορόπουλου**

Πριν αλέκτορα φωνήσαι, το βροντερό «Όχι» μεταλλάχτηκε από την ηγεσία του ΣΥΡΙΖΑ σε ένα ταπεινωτικό «Ναι». Ενώ ο ΣΥΡΙΖΑ διασάλπιζε το «ανυπότακτο Όχι», η διαπραγματευτική ομάδα συνέχιζε τις διαπραγματεύσεις με τους δανειστές προσεγγίζοντας, κατά δήλωση Χουλιαράκη, την ταύτιση απόψεων. Ταυτόχρονα, χωρίς αιδώς, ο Τσίπρας, δύο μέρες πριν κεραυνοβολήσει τους δανειστές στο Σύνταγμα, επαιτούσε τη βοήθειά τους, ζητώντας νέο δάνειο 30 δισ., που συνοδευόταν από τρίτο μνημόνιο, στο οποίο αποδεχόταν την πρόταση Γιουνκέρ με διαφοροποίηση στη χρονική μετάθεση επαχθών, στόχων. Για του λόγου το ασεφές, με την πρόταση αυτή επί τα χείρω με τις ευλογίες των μνημονιακών, προσέρχεται ο Τσίπρας στις Βρυξέλλες, για να «διαπραγματευθεί».

Ταυτόχρονα, στο εσωτερικό του ΣΥΡΙΖΑ είχαν αρχίσει τα όργανα απ' την αστική πτέρυγα (Δραγασάκης, Σταθάκης) που με γνώμονα τον αστικό ορθολογισμό, ιδίως μετά το κλείσιμο των τραπεζών, απαιτούσε ακύρωση του δημοψηφίσματος. Επικράτησε όμως η τυχοδιωκτική θεωρία των παιγνίων, που κυριάρχησε μετεκλογικά, με κορυφαία κλιμάκωση το δημοψήφισμα και που αποτέλεσε τη δικαίωση και την καταδίκη του ρηξικέλευθου εμπνευστή της, Γιάννη Βαρουφάκη. Αυτή η αντίληψη, συγκερασμένη με την ευρωκομμουνιστικής προσέλευσης αντίληψη για τον δημοκρατικό και αλληλέγγυο χαρακτήρα της ΕΕ, που απλώς θα αρκούσε να αποβάλει το νεοφιλελεύθερο κέλυφος, ηττήθηκε οικτρά.

Η βεβαιότητα ότι ο «ορθός λόγος» του ΣΥΡΙΖΑ θα έπειθε Μέρκελ και Σόιμπλε, ότι ένα ευρύτερο αντιγερμανικό κύμα θα σηκωνόταν, ότι οι Βρυξέλλες, φοβούμενες πως η ελληνική καταστροφή συνεπαγόταν και τη δική της καταστροφή, θα υποχωρούσαν, ότι θα σέβονταν την ετυμηγορία του ελληνικού λαού στο δημοψήφισμα, ιδίως αν το «Όχι» νικούσε με μεγάλη διαφορά, ότι φοβούνται το διογκούμενο αντιγερμανισμό όλες αυτές οι αντιλήψεις, αν και ορισμένες εκφράζουν πλευρές της πραγματικότητας, ηττήθηκαν ωστόσο πανηγυρικά. Απλούστατα, γιατί η ιμπεριαλιστική Γερμανία δεν κυβερνά με τη συναίνεση, αλλά με την οικονομική βία.

Αυτό επιβεβαιώνεται απ' την επιβολή του Δημοσιονομικού Συμφώνου, τα αιματοβαμμένα μνημόνια, την παραπέρα ενίσχυση του Δημοσιονομικού Συμφώνου, τη συντριπτική για τους λαούς υπερολοκλήρωση της Διατλαντικής Συμφωνίας. Μια τέτοια πανίσχυρη και αντιδραστικότητα ΕΕ δεν υπήρχε περίπτωση να καμφθεί απ' τις μπλόφες Βαρουφάκη και ΣΥΡΙΖΑ. Εξάλλου, μετά την κρίση του 2008 και την εμπλοκή της στο ελληνικό ζήτημα, η Γερμανία -αναμενόμενο και λογικό ήταν- να έχει οχυρωθεί οικονομικά. Πράγμα που αποδείχτηκε όταν παρά την αθέτηση πληρωμών της Ελλάδας στο ΔΝΤ, το ευρώ υπέστη απώλεια 1,5%, που θεωρείται φυσιολογική διακύμανση.

Όπως είπαμε, το δημοψήφισμα υπήρξε το άκρο άωτο του τακτικισμού Τσίπρα - Βαρουφάκη πριν ο τελευταίος θυσιαστεί ως Ιφιγένεια χάριν των απαιτήσεων των πιστωτών. Το αποτέλεσμα του έχει διπλή όψη, όπως ο ρωμαϊκός Ιανός. Τιθάσενσε τις αντιδράσεις στο εσωτερικό του ΣΥΡΙΖΑ (νέο όμως μνημόνιο θα αναζωπυρώσει αντιδράσεις απ' την Αριστερή Πλατφόρμα), οδήγησε τον εσμό των μνημονιακών κομμάτων σε συντριβή. Απ' την άλλη όμως, οι ελπίδες για υποχωρητικότητα των Γερμανών αποδείχτηκαν φρούδες, αφού ο ίδιος ο πρωθυπουργός αντικατέστησε το «Όχι» με το «Ναι»... Παράλληλα, με το δημοψήφισμα προκλήθηκε ασφυξία στον ελληνικό καπιταλισμό, αλλά και ταλαιπωρία των λαϊκών στρωμάτων. Το σημαντικότερο ωστόσο είναι ότι η μεγαλειώδης λαϊκή αντίδραση (η πλημμύρα της συγκέντρωσης την Παρασκευή 3/7 και η περιφανής νίκη στο δημοψήφισμα) υπερέβη τον τακτικισμό του Τσίπρα.

Πρόκειται για λαϊκή κινηματική έκρηξη αξιοθαύμαστη και άξια μελέτης, λόγω των συνθηκών πραγματοποίησής της (κλειστές τράπεζες, κινητοποίηση του μαύρου μετώπου εσωτερικού, εξωτερικού με άκρα τρομολαγνεία), του μεγέθους και του αγωνιστικού παλμού της. Παρά τη συντηρητική διακυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ, τον παροπλισμό του λαϊκού κινήματος και την υποβάθμισή του ως βοηθητικού μοχλού της πολιτικής του, αλλά και την εχθρότητα του ΚΚΕ σε ό,τι δεν ελέγχει, η εργατική τάξη και τα λαϊκά στρώματα προσέδωσαν πρωτοφανή ταξικό χαρακτήρα στην ετυμηγορία του δημοψηφίσματος και στη μαζικότητα - εκρηκτικότητα των κινητοποιήσεων.

Παράλληλα, διέψευσαν Κασσάνδρες της θεωρίας που διατείνονται ότι μόνο στην επαναστατική κατάσταση παρατηρείται κινηματική έκρηξη, αποκλείοντας έτσι ριζικές αντικαπιταλιστικές ανατροπές προ αυτής. Επιπλέον, ο λαϊκός παράγοντας εξέπεμψε ένα ρητό όχι μόνο κατά των μνημονίων, αλλά εκδήλωσε την ανεξαρτησιακή, αντιιμπεριαλιστική, αντιΕΕ τάση του, αν και όχι (για μεγάλο τμήμα του) στη συνειδητή μορφή της εξόδου από ευρώ και ΕΕ. Λόγω συσχετισμού δύναμης ο ΣΥΡΙΖΑ αναμφισβήτητα ιδιοποιείται τη μεγάλη μερίδα της λαϊκής έξαρσης. Χωρίς να παραδοξολογούμε, φρονούμε ότι η μεγάλη επιτυχία

αποτελεί και τον όρο της αποτυχίας του. Δύναμη κοινοβουλευτική και αστικοθεσμική ο ΣΥΡΙΖΑ δεν εδράζεται στο εργατικό λαϊκό κίνημα, παρά μόνον καιροσκοπικά. Το κίνημα και η δυναμική του αποτελούν βαρίδι γι' αυτόν στους συμβιβασμούς και ελιγμούς του στον αστικό και ιμπεριαλιστικό χώρο. Παρά τη δεινότητα των επικοινωνιολόγων του είναι αντικειμενικά δύσκολο το νέο μνημόνιο να το βαφτίσει αντιμνημόνιο.

Βέβαια, ήδη την επομένη του δημοψηφίσματος πλαστογράφησε την αντιΕΕ διάθεση (έστω ανολοκλήρωτη) του λαού σε λαϊκή ετυμηγορία για «συμφωνία σε 48 ώρες εντός του ευρώ και της ΕΕ»! Είναι αλήθεια ότι εκτεταμένα τμήματα της κοινωνίας προσβλέπουν στον ΣΥΡΙΖΑ, δείχνουν ανοχή ή και στρουθοκαμηλισμό, επειδή μισούν και αποστρέφονται τις δουλόφρονες μνημονιακές και φιλοΕΕ δυνάμεις και επειδή δεν βλέπουν στον άμεσο ορίζοντα εναλλακτική λύση. Όσο όμως κι αν ασελγεί η ηγεσία του ΣΥΡΙΖΑ στις προσδοκίες ενός καθημαγμένου λαού, θα δυσκολευτεί πολύ το τέρας του τρίτου («αριστερού») μνημονίου να το μεταμορφώσει σε αγγελικό πλάσμα! Βέβαια, τα χαλκεία της προπαγάνδας έχουν αρχίσει ήδη τη δουλειά του εξωραϊσμού. Η αποφυγή του Grexit μετά την υπερπροβολή του θα θεωρηθεί εθνική νίκη, θα στοχοποιηθούν οι κακοί δανειστές πάλι (αλλά είναι παραλογισμός να κατηγορείς την αρκούδα επειδή είναι αρκούδα) θα πάρουν διαστάσεις ελέφαντα κάποιες μικροελαφρύνσεις, θα εξαρθεί η ηρωική αντίσταση του παλικαριού...

Το ΝΑΡ έχει χαρακτηρίσει τον ΣΥΡΙΖΑ κόμμα μικροαστικό, που ηγεμονεύεται απ' την αστική πολιτική. Η αστική πολιτική και η διαχείρισή της στον ολοκληρωτικό καπιταλισμό οδηγεί αναπόφευκτα (όπως συνέβη με τα σοσιαλδημοκρατικά κόμματα) στη μετάλλαξή του σε κόμμα σοσιαλφιλελεύθερο. Τα εθνικά προβλήματα της Ελλάδας προς βορρά και ανατολάς, η ανισότιμη θέση της στην ΕΕ και η αναζήτηση αστών συμμάχων μετατρέπουν σε «θέσει» και άλλο ένα «δυνάμει» γνώρισμα της αστικής πολιτικής και ιδεολογίας: Τον πατριωτισμό - εθνικισμό και το αντίστοιχο εθνικό πατριωτικό μέτωπο. Απ' την ανάδειξη του ΣΥΡΙΖΑ σε κυβερνών κόμμα έχει παρατηρηθεί η βαθμιαία αυτή μεταλλαγή, που τώρα επιταχύνεται.

Η ηγεσία του επιχειρεί να ηγεμονεύει με προοδευτικά ιδεολογήματα, όσο όμως διολισθαίνει στην αστική αντιλαϊκή πολιτική, όσο και περισσότερο θα επικαλείται το εθνικό συμφέρον που απαιτεί θυσίες απ' το λαό, γιατί αριστερή ιδεολογία και λιτότητα είναι αλληλοαποκλειόμενες έννοιες.

Η αναπόδραστη συμμαχία του ΣΥΡΙΖΑ με τον ιμπεριαλισμό δύσκολα μπορεί να συμβαδίσει με το εργατικό - λαϊκό κίνημα και τον ριζοσπαστισμό του (ιδίως σε στιγμές έξαρσης) και τις πολιτικές δυνάμεις που το εκπροσωπούν. Γι' αυτό, η προγραμματική θέση του ΣΥΡΙΖΑ για συμμαχία με τις δυνάμεις της Αριστεράς (ΚΚΕ, ΑΝΤΑΡΣΥΑ) ως την αριστερή

σοσιαλδημοκρατία έχει αντικατασταθεί απ' την επίκληση του «εθνικού μετώπου». Εναρκτήρια κίνηση αυτής της πολιτικής είναι η συμμαχία και συγκυβέρνηση με τους ακροδεξιούς ΑΝΕΛ, συνεχίστηκε με την ψήφιση δύο νομοθετημάτων (τέμενος, ιθαγένεια) από ΠΑΣΟΚ, Ποτάμι, κορυφώνεται με το Συμβούλιο των αρχηγών των κομμάτων εν όψει της κρίσιμης διαπραγμάτευσης του ΣΥΡΙΖΑ με τους εταίρους.

Όσο ο ΣΥΡΙΖΑ υποχωρεί στη φιλοΕΕ πολιτική της λιτότητας, θα είναι υποχρεωμένος να αναζητεί ήπια στάση από τα αστικά κόμματα, τη σύμπλευση σε βασικές αρχές όπως συνέβη με την κοινή δήλωση αρχών των αρχηγών των πέντε κομμάτων για τη διαπραγμάτευση, ακόμη και την κυβερνητική συνεργασία ή την κοινοβουλευτική στήριξη λόγω των απωλειών που αναπόφευκτα θα έχει ο ΣΥΡΙΖΑ στην αριστερή πτέρυγά του. Εξάλλου, τα συστημικά κόμματα (ΝΔ, Ποτάμι, ΠΑΣΟΚ) έχουν επανειλημμένα διαμηνύσει ότι θα υπερψηφίσουν στη Βουλή το νομοσχέδιο για τη συμφωνία με τους εταίρους, για να καλυφθούν οι απώλειες από αυτούς που θα το καταψηφίσουν. Πιέσεις ασκούνται, εξάλλου, για σχηματισμό εθνικής κυβέρνησης χωρίς συμμετοχή του Τσίπρα...

Αν ο ΣΥΡΙΖΑ εξασφαλίσει τη συμμαχία εργατικών - λαϊκών και αστικών στρωμάτων (όπως ο Α. Παπανδρέου) και αντίστοιχη κομματική συμμαχία, συνεργασία ή έστω ανοχή, θα αποβεί σταθεροποιητικός παράγοντας του συστήματος σε συνθήκες οξείας κρίσης, θα ηγεμονεύσει με χρονική διάρκεια και εδραίες βάσεις. Αυτή την εθνική σύμπνοια και σταθερότητα προωθεί το κεφάλαιο, γιατί εξυπηρετεί τα συμφέροντά του, θεσμικά κέντρα όπως η Προεδρία της Δημοκρατίας και φυσικά οι εταίροι που παρενέβησαν ανοιχτά συνιστώντας στον Τσίπρα να αντικαταστήσει τους ακροδεξιούς ΑΝΕΛ με το Ποτάμι...

Πηγή: ΠΡΙΝ